

Augustikuu pakub alati põnevust

Meie kohalik ilmataat sai äsja tähistada õige mitut ilmarekordit.

Ain Kallis

Veerandsajandi eest oli meie maal kõige märjem august. Senini püsib sademete kuurekordina Haanja vaatluskohas mõõdetud vihmavee kogus – 351 mm. Tolle 1987. aasta lõikuskuul ei saanud õieti kusagil lõigata, sest kõikjal kallas vägevalt.

Näiteks paar tollast tippmarki sademete alal: Võrus 216 mm (ületati küll 2010. aastal – 243 mm!) ja Tõraveres 206 mm.

Lausa uskumatu

Kümne aasta eest püstitas ilmataat aga rekordi, mida on võimatu ületada – Valgas ei sadanud augustis tibagi vihma! Võru meteojaam jäi siis naabrist maha (õigemini edestas) vaid 0,3 mm võrra.

Lausa uskumatuna tundus tookord, et just see kuu on pikaajalises andmereas kõige vihmarikkam.

Augustist kakskümmend aastat tagasi pärineb ka Eesti soojarekord. Lõikuskuu 11. päeva pärastlõunal registreeris Võru ilmajaama vaatleja Aita Koppel õhutemperatuuriks 35,6 kraadi.

Uued rekordid said sel päeval mitmed paigad (näiteks 35,1° Tartu, 34,6° Jõgeva). Väga kuum õhumass saabus meie maile väga kaugelt – Aafrika lääneosast.

Troopika lämmatavat hõngu sai Mandri-Eesti tunda vaid kümmekond tundi, õhtul sadas Ida-Eestis äikesevihma ning temperatuur kukkus kiiresti. Järgmisel päeval oli Võrus jälle tavaline 23 kraadiga soe suveilm.

Muide, Põlvamaal Himmiste meteopostis mõõdeti 11. augustil maksimaalseks õhutemperatuuriks isegi 38,0 kraadi! Teatavasti lähevad ilmarekorditena, nagu ka spordis, kirja vaid tulemused, mis vastavad kõikidele nõuetele. Seega need, mis on registreeritud suurtes meteojaamades.

Kahe aasta eest, 7.–8. augustil oli uus Eesti soojarekord käeulatuses. Sellest jäi Narva-Jõesuu jaamas puudu vaid 0,2 kraadi!

Tookordne troopiline Araabia poolsaarelt pärit õhumass sisaldas palju Venemaa metsapõlengute suitsu.

Oleks päike tookord siranud selges taevas, tõusnuks ka ilmaonnides kraadiklaasi näidud mõne kümnendiku võrra kõrgemale. Samuti suundus õhumass Eestist mööda Karjala poole. Kagu-Soomes ning Peterburis mõõdetigi 7. augustil 37 kraadi.

Derecho aastapäev

8. august 2010 läheb aga Eesti kliimalukku kui derecho (loe: deretšo) aastapäev. Nii nimetatakse teatud äikesetormi fronti.

Muide, sõna tähendavat hispaania keeles "otse" või "sirge".

Derechot iseloomustab väga kiire liikumine ning suured purustused, mida tekitab fronti tagalas maapinna poole sööstev külmema õhu vool (inglise k downburst) kiirusega isegi kuni 70 m/s!

Tohutud purustused esinesid ka Eestis, eriti kirdenurgas. Paar aastat kulus ainuüksi Väike-Maar- ja kiriku torni taastamiseks.

Äsja tähistati derecho aastapäeva interneti ilmaportaali Ilm.ee ruumes Tallinnas. Ülevaate erakordsest sündmusest andis EMHI sünoptik Helve Meitern ja äikesetormidest noor meteoroloog Jüri Kamenik.